

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foaie apare în fie care
Sămbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XIX.****Blaj, 17 Aprilie 1909.****Numărul 15.**

Legea despre întregirea congruală.

În Nrul acesta publicăm per extensum legea despre întregirea congruală, care s'a votat și de casa deputaților și a magnaților și în curând va obține sancțiunea mai înaltă. Noi am urmărit cu atențiune dela început toate fazele prin cari a trecut chestiunea congruei și sperăm, că preoțimea și cetitorii noștri sunt în clar și în urma primului nostru din urmă cu toate amănuntele și spiritul acestei legi. La o întrebare vrem încă să mai răspundem. Din multe părți ni-se pune întrebarea, că legea aceasta întru cât a alterat situația preoțimii noastre de până acum? Va să zică, că actuala lege întrucât atinge ținuta politică a preotului și că oare după aceasta mai are preotul posibilitatea de a lucra pentru binele poporului după propria lui convingere sau e îndrumat ca la toate alegerile dietale, comitatense, comunale, ca în orice acțiune publică să se poarte ca oricare alt oficiant de stat și să voteze cu guvernul sau cu partidele favorizate de el? Oare legea aceasta asigură-i preotului libertatea de acțiune sau congrua îi e pendentă și pe viitor dela binevoitoarea informațiune a solgăbirăului sau a altor organe administrative?

Răspundem: Orice situație precizată și concretă este mai bună decât una nesigură și nelămurită. Orice lege, fie aceea oricât de rea altcum, este mai bună decât ordinațiuni sau enunțațiuni arbitrare, fie acelea oricât de favorabile, executarea și aplicarea lor însă e totdeauna pendentă dela bunăvoința cutărui ministru. Situația preoțimii noastre a fost până acum nesigură și nelămurită, până când distribuirea ajutorului erarial să facea după buna chibzuiala cutărui ministru și nu arareori am văzut, că multora

li-se asigură ajutorul în contul meritelor, ce și le câștigau ca corteși ai guvernelor sau ca slugi plecate ale organelor sale.

Situația aceasta umilitoare pentru un preot a schimbat-o legea actuală. Congrua să dă fiecăruia ca salar și nu i-se poate lua nimenui numai prin cercetare disciplinară, intentată în contra lui de superioritatea bisericească. Orice informație răutăcioasă sau tendențioasă din partea organelor de stat sau a altor indivizi contra preotului o zădărnicește actuala lege și preotul este scos de sub tutela solgăbirăului și i-se asigură, ca în marginea legilor să lucre după bunăchibzuiala sa pentru binele poporului, a cărui părinte trebuie să fie. Se înțelege, că păcatele grave, cu tradarea de patrie și crimele precisate în art. de lege de mai jos se vor pedepsi și de acum încolo, dar de acestea nu au fost infectați nici până acum preoții și sperăm, că nici pe viitor nu vor fi.

Va putea deci acum să lucre preoțimea noastră fără nici o teamă pentru binele poporului nostru apărându-i interesele lui și ale sale, cu toată feroarea și la toată ocaziunea, fără a mai duce vre-o frică de amenințările cutărui omuscul al administrației.

În ținuta ei politică i-se asigură libertate deplină.

Am spus acestea, ca preoții noștri să-și cunoască situația după legea despre întregirea congruală și să nu se lase a fi înspăimântați de toate tufe.

Lăsăm să urmeze legea:

§. 1.

Paragrafi 1 și 2 ai articolului de lege XIV din anul 1898 să modifice în chipul următor:

Venitul stațiunilor preoțești (capelanale locale, preoțești misionare sistematizate separat) a confesiunilor legalmente recepte pe lângă condițiunile statorite în lege să întregeste în sarcina vistieriei statului la 1600,

respectiv la 800 coroane anual, iar venitul stațiunilor capelanale la cor. 1000, respective 800 cor., astfel ca în venitul stațiunilor capelanale este de a să calculă și valoarea în bani, evaluată la 500 cor., a proviziunii întregi de care se bucură.

Parohiile și stațiunile capelanale (capelanale locale) a bisericii rom.-cat. de rit latin, grecesc și armenesc numai pe lângă condițiunea aceea să pot împărtași de aceasta întregire a venitelor, dacă spre scopul indigitat în legea prezentă conform deciziunii patronului suprem vor contribui domeniile bisericești mai mari catolice cel puțin cu cele 700,000 coroane anuale oferite, iar fondul rel. maghiar, cel puțin 1,200,000 cor. anual, în care suma de contribuire însă trebuie să se considere, ca cuprinsă suma, care s'a asignat și până acum deja unor preoți din fondul numit sub titlu de întregire congruală stabilă, pașal pentru ținere de cal și sub titlu de despăgubire a dării de pământ.

Toate acelea dispozițiuni ale art. de lege XIV din anul 1898, pe cari aceasta lege nu le scoate din vigoare, în privința întregirii congruale provenită din izvorul statului, să extind și la preoții (capelanii locali) rom.-cat. de rit latin, grecesc, și armenesc, cum și la capelanii aparținători ori cărei confesiuni legalmente recepte.

§. 2.

La întregire congruală pot reflecta numai acelea stațiuni preoțești și capelanale (capelanale locale, și preoțești misionare, cari până în 1 Ianuarie 1908 au fost deja sistematizate sau completate.

Nu se poate considera de stațiune sistematizată aceea, care înainte de termenul amintit în decurs de trei ani de fapt n'a fost completată luând afară cazul, că parohia respectivă și-a câștigat deja îndreptățire la întregirea congruală pe baza art. de lege XIV din 1898.

Venitul stațiunilor preoțești nouă (capelanale locale, preoțești misionare sistematizate separat) numai atunci să întregeste la 1600, respective la 800 coroane, iar a stațiunilor nouă de capelan la 1000 respective la 800 cor., dacă ministrul de culte și instrucțiunea publică pe baza reprezentațiunii respectivii confesiuni, va recunoaște de motivată sistematizarea noii stațiuni.

Paragraful 3 din articolul de lege XIV. din anul 1898 referitor la stațiunile preoțești (capelanale locale) cum și referitor la toate stațiunile de cooperator este de a se interpreta astfel, că aceea stațiune sistematizată sau completată până în 1 Ianuarie 1908, care nu s'a anunțat în decurs de un an dela intrarea în vigoare a acestei legi nu se poate

impărtași de întregire congruală, luând afară cazul notat în alineatul al doilea al §-lui 3. la art. de lege XIV. din 1898.

§. 3.

Pasagele 4, 5 și 6 ale art. de lege XIV. din 1898, se întregesc cu următoarele dispozițiuni:

Acel paroh (capelan local, preot misionar sistemizat separat), respective capelan, care la intrarea în vigoare a acestei legi nu și-a câștigat îndreptățire la întregirea congruală, ca să poată fi împărtașit după calificarea sa ce altcum o are, trebuie să adeverească și aceea, că e în stare să corăspundă pretensiunilor cuprinse în §. 8. al art. de lege VI. din 1840, care cuprinde dispoziții referitoare la limba maghiară.

Tot aceea trebuie să o adeverească și acel paroh (capelan local, preot misionar sistemizat separat), respective capelan, care pe timpul intrării în vigoare a legii de față și-a câștigat îndreptățire numai la întregirea congruală mai inferioară, dacă vrea să treacă la o întregire congruală mai înaltă.

În caz când ar subversă împrejurări speciale de echitate, ministrul de culte și instrucțiunea publică în decurs de 5 ani dela intrarea în vigoare a acestei legi, pe atari parohi (capelani locali, preoți misionari sistemizați separat) și capelani singuratici, cari încă nu sunt în stare a corăspunde în deajuns recerintelor de mai sus, dar își dau silința, îi poate împărtași în ajutor de stat până la suma întregirii congruale, ce li-s'ar cuveni după calificarea lor, ce altcum o au.

Aceea stațiune preotească (capelan local), care până la 1 Ianuarie 1908 a fost completată cu preot de o calificare mai mică, numai în acel caz poate reflecta la o întregire congruală mai înaltă, dacă numărul credincioșilor parohiei respective ajunge cifra

de 800, și dacă respectiva confesiune asigură în mod statornic pe seama preotului jumătate din plusul necesar la întregirea congruală mai înaltă, adică din 800 coroane jumătate. În cazuri vrednice de o atențiune excepțională, cu deosebită privire la principiul de tratament egal ce este de a se urma față de confesiuni, ministrul de culte și instrucțiunea publică poate să se abată dela acestea condițiuni.

§. 4.

Punctul 6 al §-lui 7 din art. de lege XIV din 1898 se modifică astfel, că subtragerea întregirii congruale de stat pe un timp oarecare poate ținea cel mult 3 ani.

Provocarea alineatului ultim al aceluiaș pasaj la §. 13 al art. de lege XXVI din 1893, se schimbă cu provocarea la punctul prim c) din §. 22 al art. de lege XXVII din 1907.

§. 5.

Dispozițiunile §. 9 din articolul de lege XIV. din 1898 se întregesc cu aceea, că ministrul de culte și instrucțiunea publică poate aduce deciziune în privința subtragerii congruei și atunci, dacă suprema autoritate confesională nu termină procedura disciplinară ce trebuie să o pornească pe baza provocării ministrului, în decurs de 4 luni dela provocarea ministrului și nu subșterne hotărârea adusă.

Dispozițiunile astfel întregite ale §. 9 din art. de lege XIV din 1898, sunt a se aplica și atunci, dacă preotul care se bucură de întregire congruală (§. 1, 2) nu împlinește datorințele, cari purced din legile statului sau din ordinațiunile legale ale guvernului, referitoare la apărarea intereselor de stat prescise în punctul prim c) din § 22 al legii XXVII. din 1907. Dacă ministrul de

culte și instrucțiunea publică își câștigă cunoștință oficioasă despre aceea, că acest act sau această neglijare a preotului se bazează pe ordinațiunea ce să extinde asupra întregului teritoriu iurisdicțional al forului bisericesc mai înalt și dacă respectiva autoritate bisericească, nu modifică aceasta ordinațiune în decurs de trei luni calculându-se dela înștiințarea primită dela ministru, atunci ministrul de culte și instrucțiunea publică, în cazuri, cari în sensul punctului prim c) al §. 22 din art. de lege XXVII citat mai sus din 1907, ating grav interesul statului, cu consimțământul consiliului de ministri poate suspenda întregirea congruală de stat pe teritoriul acelei autorități bisericești, până când se menține ordinațiunea de sub întrebare a autorității bisericești. Dar în toate cazurile acestea îi rămâne respectivei autorități bisericești dreptul de a se plânge la judecătoria administrativă în sensul §. 9 din art. de lege XIV. din 1898.

§. 6.

Întregirea congruală statorită în legea de față a stațiunilor preoțești catolice (capelanale locale), cum și a stațiunilor de capelani sistemizate, atât a catolicilor, cât și a celorlalte confesiuni legalmente recepte, se începe cu 1 Ianuarie 1908.

§. 7.

Legislativa iea la cunoștință, că conscrierile venitelor, spre scopul de a se stabili întregirea congruală a stațiunilor preoțești (capelanale locale) și capelanale în urma dispozițiunilor patronului suprem, corăspunzătoare principiilor cuprinse în §-ii 11—13 ai art. de lege XIV. din 1898, s'a făcut deja înainte de intrarea în vigoare a legii prezente, și pe baza acestor conscrieri, prin comisiunea congruală catolică organizată de

F O I Ț Ă.

Din isprăvile bătrânului Greblă.

Tot unde nu-l căutai dai de el. Om mărunțel cum eră, cu ochii mici de o culoare nehotărâtă, cu barba ascuțită, plecat de spate în mers, pășia mărunțel, mărunțel și ușor, nici nu știai că e lângă tine. La vorbă eră scurt, dar ochii îl spuneau, că și ce spune, nu-i așa, căci eră și tare viclean Greblă, cu toate că eră acum peste șeptezeci și cinci.

I-mi venia șod, când îl vedeam pe jos. Lui încă îi eră cam peste mână sau mai bine peste picior, să meargă cu ceilalți oameni de rând pe jos, dar vedea el bine, că a îmbătrânit tare și nu mai are putere nici în mâni, nici în picioare să mai țină în frâu zmeii aceia de cai, de cari nu să putea despărți, ori decâteori a fost cu ei la târg. De când a fost ficior la tatăl său, de băețandru, el a crescut pe cal.

Tatăl său și apoi el au fost cărauși de frunte, ce cunoșteau tot așa de bine drumurile către Caransebeș, Timișoara ori Segedin, pe cum nu odată au bătut calea către Craiova de unde să întorceau cu carăle încărcate de bucate și făceau negoț. Nici nu-și putea închipui carul fără cei patru cai.

Toți caii s'au prăsit la el în curte. Când vre-unul i-se umplea de suspin, prindea

pe cel mai tinăr mânz în cruce dinainte, iar pe cel suspinos îl dă la vre-un mărghinean, să-l poarte cu țârla.

Și școală ce ținea Greblă cu caii ba să mai vezi! Nici nu-i mână ca oamenii. Când zicea odată ho! ai lui în loc să stee cum stau la toți oamenii, o rupeau de una la fugă, când mai zicea odată, mai tare ho! fugeau în sărita cea mare, mai zmănecă în feliul lui și din frâne, fugeau caii să mănecă pământul nu alta. Și aceea e adevărat, că pe el suflet de om nu l-a văzut să mănecă încet, dar nici car ca a lui bineîncheiat nu eră în sat. Altcum i-ar fi rămas de multe ori dărabe pe drumuri, cum știe să mănecă de prostește.

Mai cunoștea Greblă și bine oamenii. Cărauș vestit, a dat față cu multă nație de om, a pățit multe și știe una: să nu creadă nimănui Dne ferește. Îi plăcea să-i iea pe toți peste picior, să-i păcălească. Nici vecinii nu își prea făceau de treabă cu el, că nici când nu știau, că unde o să ajungă. Iar în car la el — numai cel ce nu-l cunoștea să puneă. Nici popa nu să mai suie azi în carul lui Greblă, că i-a fost destul odată.

Eră chiar în sapa de a doua, când ne-am pomenit cu toții, că ne vine popă nou. Am bătut drumul mult pe la mitropolie și am cerut tot satul un popă tinăr — aveă și curatorul o față, iar notarul comunal aveă două — dar cu toate acestea ne-a venit un popă la 60, mare, greoi, că spuneau că are

multe merite pentru biserică. Oamenii l-au primit cam așa după cum primești executorul în casă. Dar în sfârșit timpul vindecă toate. Popa eră o fire foarte domoală și oamenii au început al prețui, mai ales că eră și bătrân și gândiau că și așa azi mănecă moare și apoi ne vine un popă după plac, iar până atunci mai crește și fata învățătorului, pe care deasemenea vrea să o facă preoteasă.

În toată ziua mergea popa nost până în capătul satului, unde avea o grădină cu trifoi și îi plăcea să vadă cum îmbracă Dumnezeu pământul pe alocurea de cu podobă, pe cum el n-a văzut până acum, că a fost tot popă pe la munte pe undeva.

Eră în dricul verii. O dogoreală numai pomenită pe uliți. Mergea popa încet răzimat mai mult de o bătă către capătul satului la ogradă. Mai stătă din când în când la umbra vre-unui ulm, ce să ridică la marginea cutărei grădini și își ștergea asudurile. În sat eră aproape nime. Oamenii erau toți la coasă, iar fetele, femeile copiii la fân. Popa mergea încet înainte. În urma lui aude venind un car, și să feri frumușel din drum.

— Pst! și Greblă opri caii lângă popa.

— Încătrău mergi Părinte?

— Aici în capul satului, la ogradă.

— Aide suie-te sus, pune-te în car, mănecăle ciurma de gloabe, că mi chiar rușine să traga carul gol.

Maiestatea Sa, și prin guvern, s'au statorit îndreptățirile la întregirea congruală.

Rectificarea eventual necesară în viitor a acestor conșcrieri de venite pe baza §-lor 14 și 15 ai art. de lege XIV. din 1898 pe cum și stabilirea de nou a îndreptățirilor la întregirea congruală, mai departe în privința procedurii referitoare la conșcrierea venitelor stațiunilor nouă, rămân în vigoare regulamentele aprobate de patronul suprem, cu modificarea, că de aci încolo deciziunea finală în privința rectificării conșcrierilor și a stabilirii îndreptățirii la congruă rezervându-se ministrului consimțământul, să face prin o astfel de comisiune, în care cei trei factori, cari contribuie la întregirea venitului preoțesc vor fi reprezentați în proporția contribuției.

§. 8

Paragrafii 19 și 20 ai art. de lege XIV din 1898 prin legea prezentă își pierd valoarea, dar rămâne și pe mai departe în vigoare enunțarea principiară și dispozițiunea cuprinsă în §. 21.

§. 9.

Cheltuielile necesare în urma acestei legi, și cari cad în sarcina statului, sunt a se trece în bugetul statului stabilit pe anul 1909, sub rubrica 12, a titlului 57 din Capitolul XXI.

§. 10.

Executarea legii de față se concredă ministrului de culte și instrucțiunea publică și ministrului de finanțe, iar valoarea ei se extinde asupra întregului teritoriu al statului maghiar cu excepțiunea Croației, Slavoniei și Dalmației.

„De vorbă cu preoții.”

— Răspuns „Țării Noastre.” —

În numărul din 4 Aprilie „Ț. N.” se ocupă în articol de fond cu articolele, ce s'au scris în foaia noastră și în „Tel. român,” articole, cari au protestat împotriva droaiei de injurii, pe care o parte din presa noastră națională și-a ținut de „datorință” (sfântă?) să le descarce în capul preoțimii noastre, cu prilejul alegerii dela Oravița.

Spune „Ț. N.” în acest articol, că un gând urât a trebuit să fie temeiul conglăsurii celor două surate confesionale. „cari pentru cele mai bagatele cestiuni de credință poartă între sine răsboaie homerice.”

Șirurile introductive spun: „Trebuie să mărturisim, că tonul celor două apărătoare ale Arhidiecezelor ne-a surprins cu totul. Noi ne-am așteptat ca atitudinea preoților Oravițeni să nu găsească nici cea mai palidă umbră de aprobare și ca pasul lor să fie condamnat tocmai din centrele conducerii bisericesti. Noi am crezut, că pilda lor va fi înfierată tocmai de conducătorii lor spiritali, pentruca astfel să se evite molipsirea întregii turme cuvântătoare.”

La sfârșitul articolului se amintește apoi, că prelații bisericilor de ambele confesiuni și-au dat mâna cu moderații — și că au ajuns să privească tăcuți la toate frământările noastre politice....

Răspundem:

Abstracție făcând dela constatarea, că pentru cei dela „Ț. N.” cestiunile de credință sunt un „bagatel,” întrebăm, dacă au citit articolul nostru din Nr. 8 (27 Febr. n.)? Ocupându-ne de alegerea din Oravița, spunem în acel articol: „Bine, d'apoi aceasta va să însemne o nouă eră în viața noastră națională, că păstorul își va părăsi turma

sa, că își va căuta și află interesele sale pe alte căi, cu totala disconșiderare a poporului păstorit de dânsul, respective cu totala disconșiderare a marilor interese a neamului său? Vrea să fie primul pas, să devieze de pe calea aceea, pe care i-a brăzdat-o istoria, și pe care au mers părinții noștri, în misiunea lor tradițională?”

Cred, că e de prisos să cităm articolul în întregime. Redactorii „Ț. N.” binevoiască a-l mai ceti odată și să spună apoi cu mâna pe inimă, dacă aceasta înseamnă o „aprobare” a celor ce au deviat la Oravița!

Parcă articolul nostru n'a fost în turcește!

Revenind, în celalalt număr asupra aceleiaș teme, după ce reprobaserăm categoric ținuta greșită a celor câtorva preoți — și e vorbă, dacă nu ne înșelăm, de trei—patru oameni — am reprobat și tonul neobișnuit de brutal, cu care presa națională se descarcă asupra preoțimii noastre. Și am reprobat, mai ales, nemai pomenita ușurință cu care se generaliză cestiunea, aruncându-se odiul asupra întregii preoțimi și asupra Arhieriei chiar.

Articolul la care se provoacă „Ț. N.” este trimis din afară, lucru, care se spune foarte lămurit în fruntea articolului, cu litere destul de mari. L-am publicat ca un ecou, al scriselor noastre, în convingerea neclintită, că presa românească a depășit marginile judecării drepte și a bunei cuviinți, când greșala câtorva o aruncă în cărca clerului întreg.

Cât pentru afirmarea că Arhieriei noastre (Vorbește aici „Ț. N.” numai în singular?) ar fi dat mâna cu moderații — rămâne s-o dovedească.

E a doua afirmare foarte riscată aceasta. Căci geneza acestei diferențe de vederi a fost întâia afirmare, că adevărat P. S. Sa

— Nu mă mai sui, doar de mai sunt vre-o douăzeci de pași până acolo.

— De ar fi doi pași, suie-te sus fără frică. Stăi, că vin să-ți ajut. Așa vezi, nu se dea pe prăjină, că nu-i de Dta. Ea'n șezi pe scânduri, așa, acum bagă-ți picioarele tălălanc la vale printre țapusele dela loitră. Noa așa. Vezi cum să încovoie scândura, șezi ca pe canapei. Vezi așa! și să sui iarăși călare. Căi începură în buestru și se cam legănau în mers dându-și din când în când urechile îndărăpt să asculte de e vre-o poruncă în curgere, că simțiau ei, că are să urmeze ceva.

Nu merseră zece pași și iese bătrâna Ghiții din curte cu o țichire în mâna dreapă, iar pe umăr ținea cu cea stângă o greblă și o furcă.

— Unde ai pornit așa încercată Nuțo? Pst! și stau iarăș în loc.

— Suie-te aci lângă părintele! Tu poți șede și pe prăjină, că și așa ești ca un ogar de slabă. Așa vezi! Grebla și furca punele lângă ale mele. Pe tine unde să te descarce?

— Duc la ficior de mâncare, aci în capul satului; e la coasă. Aceste din urmă cuvinte Greblă nu le-a mai auzit. Cum prinse și pe bătrâna în car, zmânci odată din frâne, apoi ridică biciul, lovind în mânza din cruci ca și când n-ar merge bine. Căi îndată începură a sări.

— Ho, ho strigă Greblă, făcându-se

că ține de ei. Ca speriați o rupseră la fugă. Pe lângă ograda popii roatele nici nu atingeau pământul, iar când eșiră afară din sat, întinșeră toți patru coadele și așa alergau, de mai nu atingeau cu foalele de pământ. Nu altceva dar prav și cenușă gândea că se face carul. Oamenii să uitau spăriați cătră drum de unde auziau țipetele bătrânei și glasul desperat al popii, ce nu-și putea scoate picioarele dintre țapusele loitrei.

— Ttlai, vai de mine, săriți oameni buni și bătrâna s'a lăsat jos dealungul pe scândurile carului, de unde săria ca o cotcă când roatele carului lovia în câte un bolovan.

Pe cal stă țapăn, plecat înainte Greblă și mai strigă câteodată ho, ho! făcându-se că oprește. Părul îi zbură în vânt. Eră ca un strigoi.

În capul satului vecin s'au oprit căi:

— Mânca-var luparii de gloabe, par-că au beut cătran.

Se întoarse cu fața cătră mușterii. Îi venia să ridă. În car stă popa cu capul gol — pălăria i-o luase vântul din cap — iar hainele părul, barba, erau boboșe de laptele cel acru, ce sărise din țichirea bătrânei pe ei. Ca un jidov eră popa. În car tot un hârb, tot laptele acru, ce voia să-l ducă bătrâna la ficior la coasă, tot sărise pe popa.

— Hoțule, tâlhariule, nebunule, fiți-ar pierit sâmanța și bătrâna nu lăsa și pe popa să ajungă să-și spună și el ale lui.

— Dar tu lapte acru aduci la ficior la

coasă, tu strigoaie se înfură Greblă deodată, că acum te îmbrac cu codoriștea.

— Și să nu te superi părinte! să nu te superi că s'au spăriat gloabele dracului, iar vă duc îndărăpt. Trase de cel cu hățu îndărăpt la drum.

Când auzi hătrâna una ca aceasta sări din car în ruptul capului, iar popa așa de iute își scoase picioarele din loitră de până ai numără doi a fost și el jos.

Greblă porni repede în legănatul cailor îndărăpt, și să făcu, că nu aude, ce spun ce-i rămași după el.

(Va urmă).

A M I C E.

Amice, înainte
Ori când tu mi-ai ieși,
Greoi nori din minte
Cu'n răs mi-ai risipit.

Și când vră să se scalde
Durerea 'n ochii mei,
Cu-a inimii raz' calde
Uscată-i baia ei.

O vino astăzi iară,
O ieși în calea mea,
Căci inima-i amară
Și mintea mea e grea

J. Boga.

Episcopul de Lugoj ar fi dat un cercular, prin care îndeamnă pe preoți să voteze cu candidatul guvernului. Somăm redacția „T. N.” — pentru a treia oară — să publice textul acestui cercular, ori să indice pe autorul acestei informații. Căci o *greșală* se poate ierta, dar o *calomnie* — nu.

Afât!

REVISTE.

Turcia. Pe când popoarele creștine din Europa sărbătoriau marșă zi a Învierii pe atunci în Constantinopol curgea sângele credincioșilor semilunei în urma unei răscoale militare. — Regimente întregi atâțate de esaltații vechiului regim turcesc porniră cu armele în mâni contra Porții și a guvernului ucizând pe ofițerii, cari nu voiseră să se dea pe partea răsculaților și tăbărând înaintea palatului Sultanelui și înaintea parlamentului să bancadară acolo ca în vremuri de revoluție. Se produsera ciocniri sângeroase între ostașii resvrățiți și între trupele rămase credincioase noului regim și tinerilor turci. — Numărul morților și răniților este abunăseamă mai mare decât să spun.

Cele mai nouă știri sosite spun, că revoluția tot continuă. Capii revoluției sunt musulmanii conservatori, cari erau adânc jigniți de nouele reforme ce s'au introdus în viața de stat a Turciei prin pașirea energică a tinerilor turci. Guvernul turcesc a abzis, asemenea și marele vizir.

Mișcarea revoluționară s'a pornit prin miliție — după cum s'a pornit și pe timpul când tinerii turci pretindeau reformele constituționale. Că ce proporții a luat revoluția nu se poate ști cu siguranță, căci censura la postă funcționează excelent. Să da cu siguranță însă, că mișcarea aceasta pentru restabilirea ordinii învechite va fi mai aspră, ca prima mișcare.

Și va atârna mult dela energia și iscusința ministrilor, ca să poată localiza aceasta izbucnire a celor nemulțumiți.

Localitățile de întrunire și redacțiile foilor tinerilor turci sunt devastate. Tinerii turci — se spune — să pregătesc de o contra revoluție. În cazul acesta să da cu siguranță, că în dosul acestor mișcări stă vre-o putere mare, din care pricină puterile europene observă o ținută de cercetași.

Serbia. Convențiunea comercială între Monarhie și Serbia nu s'a putut încheia și astfel au abstat dela orice încercare de a se mai capacita.

Toată afacerea s'a amânat pe timpuri mai bune și mai liniștite.

Răstignirea.

„Și ducându-și crucea sa, a ieșit la locul ce se cheamă al *Căpățânilor*, ce se zice evreiește *Golgota*. Aci l'au răstignit și împreună cu el, alți doi făcători de rele, de o parte și de alta, și în mijloc pe Iisus”. (Sf. Ioan. XIX. 17. 18).

Originea *răstignirii* pe cruce se trage din depărtatul Orient, ale cărui popoare au păstrat până în zilele noastre o mare înclinație spre cruzime: Asirienii, Babilonenii, Persii, Fenicienii și urmașii lor, Cartagenienii cunoșteau pedeapsa răstignirii. Doar la Greci nu era în obicei, pe când *la Romani* era foarte usitată: Pompeiu răstigni pe piratii prizonieri; chiar împăratul *Tit*, renumit pentru bunătatea sa, pe timpul asediului Ierusalimului, porunci să se *răstignească pe cruce* atâta oameni, încât după spusa lui Iosephus Flavius, — nu mai ajungeau crucile pentru cei osândiți la răstignire.

În Codul penal roman se amintesc următoarele crime punibile cu *răstignirea*: Revoalta și trădarea împăratului, dezertarea (de sub drapel), abuzarea de religione pentru scopuri perverse, profanarea de morminte, prepararea de otrăvuri, tâlhăria, falsificarea și altele.

Pe Domnul Hristos l'au osândit la răstignire, fiindcă era părât de răscoala poporului în contra împăratului roman „Pe acesta

*l'am aflat răsvrătind poporul și oprindu-l a da dajde Cesarului zicând, că e rege”*¹⁾. „De vei elibera pe acesta (pe Iisus), nu ești prieten Cesarului, tot cel ce se face însuș rege, se răscoală asupra Cesarului”²⁾.

După ce un criminal era osândit la moarte, era dat imediat pe mâna calântului, sau după împrejurări, pe mâna soldaților, care îndată procedeau la execuțiune. Însă mai înainte de a fi răstignit pe cruce, osânditul era bătut până ce-i cădeau bucăți de carne de pe trup, cu frângii noduroase, în care erau împletite bucăți de fier.

„Atuncia înând Pilat pe Iisus *la biciut*”. (Ioan XIX. 1)... Pe umerii celui bătut se puneă crucea, pe care trebuia să o ducă până la locul de osândă, însoțit de huiduile și batjocurile mulțimii și de loviturile calăilor. „Și ducându-și crucea, a eșit la locul Căpățânilor.”

Mai înainte ca condamnatul să fi fost pus pe cruce, era *desbrăcat*, ca să moară gol ca un dezonorat. Hainele osânditului treceau la calău și la ajutoarele sale. În baza acestui obicei „*ostașii romani... au luat veșmintele lui Iisus și le-au făcut patru părți, fiecarei ostaș o parte*” ...

Chinurile celor răstignii erau grozave din pricina rănilor făcute de cuie. Brațele și picioarele răstignitului erau legate cu frânghii, ca și trupul. Frânghiiile cu multe noduri strângeau mușchii, încât circulația sângelui se opriă în vine, ce se umflau, împedecând astfel orice mișcare a trupului. Ranele se lărgiau și se inflamau sub arșița nesuferită a soarelui, încât tot trupul se iuroșiă și era cuprins de friguri teribile. Așa se explică de ce cel răstignit cerea apă să-și stămpere setea, cum a făcut și Domnul Hristos căruia, *i s'a dat oțat amestecat cu apă*... Chinurile grozave pricinuite de răstignire erau mărite încă prin număratoarele *insecte* cari atrase de mirosul sângelui, intrau în gură, în nas, în urechi și în ochii celui răstignit, pișcându-l înfiorător... Plină de adevăr este părerea unui istoric care a zis că *răstignirea a fost cea mai înfricoșată caznă săvârșită de om asupra altui om*...

Rămășițe sau *relicvii* din lucrurile ce au servit la răstignirea Domnului, după ultimele cercetări, se spune că se află în următoarele locuri: *Lemnul crucii* se află în mare parte, în biserica „Notre-Dame” din Paris, în „Santa Croce” și „Santa Prassede” din Roma și în biserica Sf. mormânt în Ierusalim.

¹⁾ Sf. Luca Ev. XXIII. 2.

²⁾ Sf. Ioan Ev. XIX. 12.

Beți numai apă minerală ungară!

Societate pe acții pentru
comunicație și export de
ape minerale ungare. Bu-
dapesta, V., Báthory 5.

Vanzarea exclusiv a următoarelor ape minerale:

Apă de Borszék fântâna principală	Apă de Boholt	Apă de Kászón-Jakabfalva
> > Borszék fântâna Kossuth	> > Vâlcele (Előpaták)	> > Kászón-Salutaris
> > Borszék fântâna Boldizsár	> > F.-Rákos Mária	> > Répát
> > Bodok Matild	> > Fehérkő	> > Székely-Selters
> > Baross	> > Gloria	> > Stoiceni (Stojkai)
> > Borhegy	> > Horgász—Hankó	

Prețul unei litre de apă pe lângă schimbarea sticlei.

Întreabă-ți numai medicul și vei
ști, că puterea vindecătoare a

apei minerale naturală

și gustul ei plăcut nu se poate
asemăna cu apele minerale artificiale.

Cu apele noastre minerale ungare mai toate apele minerale străine se pot supleni.

În biserica „Santa Croce“ din Roma se păstrează și *măsuța* care în l. evreiască, greacă și latină poartă inscripția „I. N. R. I.“

Coroana de spini e la metropolia din Paris; însă un mare număr de spini a fost dăruit la alte biserici.

Din *piroanele răstignirii* unul a fost aruncat în Marea adriatică de Sfânta Elenă, ca să potolească o mare furtună; al doilea cuiu e încrustat în celebra coroană de fier a regilor longobarzi, coroana păstrată la *Monza*; în fine un cuiu se păstrează la „Notre-Dame“ în Paris...

Din *lancea* cu care a fost străpuns trupul Domnului, vârful e la Paris, restul la Roma. Tot aci (în biserica „San-Giovani“) se păstrează și *buretele* și *năframa*, cu care Sf. Veronica a șters fața Domnului, iar *tunica* sau *chitonul* fără cusătură se află în biserica parohială din Argenteuil...

București, în săptămâna Patimilor.

Prof. V. Gr. Borgovanu.

† Elena Doamna

S'a stâns viața curată a femeiei, care și Doamnă tot femeie a rămas, și în tot timpul cât a trăit în mijlocul ai lor săi, a fost o adevărată mamă a celor părăsiți și uitați, o binefăcătoare a celor lipsiți și săraci. — Ea tuturor toate s'a făcut ca să poată ușura durerile și lipsele celor din jurul ei. — Pentru liniștea și mângâierea altora și-a jertfit liniștea ei cu prisosință.

Doamna Elena Cuza soția primului domnitor al României a încetat din viață în 15 Aprilie la ora 4:30 dim. — Rămășițele ei pământești vor fi duse în Solești, județul Vâlnei, unde sunt înmormântați și părinții defunctei.

Dispozițiile luate de defuncta pentru înmormântare sunt următoarele:

Să nu se facă nici invitații și nici paradă oficială. Să fie îmbrăcată cu haine simple să nu se aducă flori sau coroane, să officieze un singur preot și să fie transportată cu carul săracilor.

S'a născut la 1825 și s'a măritat la 1844.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Pentru Biserica din *Dragșina*. Au binevoit a trimite oferte marimonioase colectate în favorul bisericii noastre neoconverse *Dragșina* următorii în Hristos Frați zeloși și anume: Nicolau Zugrav, Uricani 5 cor. 84 fil.; Nicolau Hoza, Reșița 12 cor.; Vasiliu Suciu, protop. Almașului 7 cor.; Vasilie Suciu, preot. Cicurdiu

8 cor. 80 fil. Tatăl Ceresc să le răsplătească acestea binefaceri insutit. — Următoarele oficii parohiale sunt rugate a trimite colecțiile primite încă în anul trecut chiar și fără de nici un rezultat, fără amânare, având de a da samă oficios despre acele colecte, anume: Oficiile parohiale Balint, Dobrești, Nevrincea, Silha, Racovița, Silas, Furlog, Vermes, Visag, Zerlent, Chizdia, Petromani, Comlos, Agiris, Sint Miclăuș, Illadia, Oravița, Tievaniu mic și mare, Bogșa Rafna, Siget, Tirmova, Clopodia, Lațunas, Varadia, Honeadoara, Săcărămb, Cujir, Cârnești, Densuș, Totești, Tustea, Vălioara, Lunca Cernei sup., Rechitova, Stein, Pesteana, Grădiște, Bucova, Petroșeni, Barul mare, Iscroni, Livadia, Merisor, Petros, Pui, Riu barbat, Bouțariul inf., Clopotiva, Ostrovel, Aiud, Aiudul de sus, Hopârta, Pețecla, Alhailia, Galdele, Șard, Sânt Georgiu de meseș, Lună, Măhaciu, Vereșmort, Feisa, Pânade, Mihalt, Roșia, Bucerdea, Tîr, Cătina, Ormenis, Cluj, Feurd, Feneș, Jilău, Aiton, Milaș, Gimeș, Damuc, Șârmaș, Csik, Bilbor, Bicz, Valea Jidanului, Ludoș, Sânger, Mediaș, Ciucia, Mărgău, Samșud, Tirimia, Pogăceaua, Velcher, Cașva, Hodac, Reghin, Abrud, Bistra, Roșia, Zlatna, Staja, Orlat, Sibiu, Ceanul, Turda, Făgăraș, Șinea, Tohan, Vad, Sâmbăta, Bel, Măcău, Nădlac, Șăitin, Semlac, Gurba, Kireluș, Sinteia, Berzova, Ceresta, Ményes, Șiria, Beiuș, Letta, Poceiu, etc. *Dragșina*, la 5 Martie 1909. În numele senatului bisericesc *Macsimin Ica*, preot gr.-cat.

Mulțumită. *Dșoara Emilia Dragoș*, ficia primarului din loc, cu ocaziunea logodnei sale cu dnul *Silviu Handrea*, comerciant a colectat și dăruit fondului pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor de meseriași din Blaj 10 cor. Dorind mult bine și noroc *Dșoarei Emilia Dragoș* și dorind ca aceasta faptă așa de frumoasă și laudabilă, să afe mulți imitatori, îi aducem cele mai călduroase mulțumite.

Comitetul Soc. mes. din Blaj.

Hymen. *Teodor A. Turcu* și *dșoara Iuliana Barbu*, va serba cununia la 18 Aprilie n. în biserica sf. Nicolae din Brașov.

Convocare. Adunarea de primăvară a despărțământului „Ludoș“ aparținător Reuniunii învățătorilor gr.-cat. Arhidiecezane se va ține la 24 I. c. 9 oare a. m. în școala gr.-cat. din M.-Ludoș, la care sunt invitați a lua parte toți membrii despărțământului pe cum și alți binevoitori ai școalei. M.-Ludoș, la 14/IV 1909. *I. Morariu* președinte.

Cum să cruțăm. Sub acest titlu gazeta Sașilor din Sibiu „Deutsche Bürger-Zeitung“ serie următoarele: „Când cumpărăm dela producții și negustorii nostri, când ne uităm ca să dăm în întreprindere lucrările noastre vechei și statornice noastre clase de mijloc, suntem cu mult mai cruțători, decât atunci când preferim negoțului străin și pe neguțătorii ce nu sunt de ai noștri! Înainte de a

ne face târguiețile să ne facem chestie de conștiință, ca să lucrăm numai în aceasta direcțiune. Avem izvoarele noastre bune, potrivite de unde ne putem acoperi toate lipsurile. Cumpărați dar numai dela cei de un neam; în felul acesta bunul vostru nu se risipește, în chipul acesta cruțați!“ Oare n-ar fi timpul suprem să luăm și noi pildă în direcția aceasta dela Sași.

Necrolog. † *Mihail Cirlea*, not. public reg. asesor conzis., deputat la sinod și congresul național bisericesc, membru fondator al „Asociațiunii și al Societății fondului de teatru Român“ etc. după lungi și grele suferințe, provăzut cu sf. taine a repausat în 9 Aprilie la oarele 7 seara în etate de 59 ani.

— † *Emiliu Drageu*, Inv. pens. în Târlău, după lungi suferințe la 1 oară după miezul nopții, a încetat din viață în al 49-lea an al etății și al 19-lea al fericitei sale căsătorii, fiind împărțit cu Sfintele taine ale muribunzilor.

Odihnească în pace!

La **LIBRĂRIA SEMIN.** să află de vânzare toate *modelele de cereri pentru întregirea salariului și a cuincuenalelor din partea statului, pe cum și tipăriturile de lipsă pentru tot felul de documente cari trebuie alăturate la aceste cereri.* Toate acestea costă **1 cor. + 20 fil. porto.**

Boală englezască.

Nutremântul ales și concentrat ce găsim în Emulziunea lui SCOTT nutrește, întărește și îndreptează oasele.

În decursul folosinței acestei medicini, mușchiul din jurul oaselor să întărește și însănătoșază. Starea generală a sănătății, în timpul întrebuințării medicinei

„Emulsiunea SCOTT“

Când cumperi Emulsiunea SCOTT să fi cu luarea aminte la marca scuti-toare Pescarul.

să îmbunătățește cu totul repede, și copii cari sufer de această boală, capătă obraji tocmai așa de rumeni și de veseli ca cei sănătoși! Medicii statornic recomandă folosirea

Emulsiunei lui SCOTT.

Să poate lua și vara cu cel mai bun efect.

Prețul unei sticle originale e 2 cor. 50 fleri.

Se află în ori ce farmacie.

(47) 25 - 28

Sirolin

produce poftă de mâncare îngrașă, oprește tusa, regulează secrețiunea, și oprește asudarea peste noapte.

Se recomandă zilnic de medici și profesori contra ofitei, guturaiului, tusei măgărești, scrofulei și influenței

Fiindcă sunt imitațiuni fără preț se ceri todeauna pachetare originală de „Roche“.

F. Hoffmann-La Roche et Cie, Basel (Helveția).

„Roche“

La ordin medical îl primești din ori ce farmacie. — Prețul unei sticle 4. — cor. —

(4) 12-35

Partea literară.

Monarhia bisericească întemeiată de Isus Hristos.

de *M. V. Solovieff.*

(Continuare și fine).

III.

Simon nu ca *apostol* a trebuit să-și schimbe numele. Această schimbare, înainte anunțată, la alegerea și misiunea solemnă a celor doisprezece nu se întâmplă. Unul fiecarele din ei, afară de singur Simon, și-au păstrat în apostolat numele lor propriu, nici unul din ei nu a primit de la Domnul ceva numire nouă și permanentă de ceva semnificațiune generală și superioară. Nu vorbesc aici despre conuume ori despre epitete accidentale și trecătoare, ca spre pildă numele de Boanerges dat lui Ioan și Iacob. Apostolii, cu excepțiunea lui Simon, nu se deosebesc între sine, decât numai prin caracterele lor *naturali*, prin calitățile și destinațiunile lor *individuale*, pe cum și prin diferențele sau nuanțele sentimentului *personal*, ce învățătorul le putea avea la vederea lor. La din contră, numele nou și semnificativ, ce l-a primit singur Simon afară de apostolatul comun, nu denotă vre-o trăsătură oarecare de caracter natural, nici ceva afect personal de a Domnului față de el, ci acest nume denotă în mod unic rolul, ce fiul lui Iona este chemat să-și împlini în biserica lui Hristos. Nu așa i-a zis lui: Tu ești Petru, fiindcă te mai prefer decât pe alții, sau fiindcă ai dela natură un caracter firm și solid (care de altcum nu ar fi deplin conform adevărului), ci: Tu ești Petru și pe această piatră îți voi zidi biserica mea. Mărturisirea lui Petru, care prin o adheziune spontană și infalibilă a împreunat omenimea cu Hristos, și a întemeiat biserica liberă a Noului Testament, nu a fost numai o simplă manifestare a caracterului său habitual, nu putea fi numai o însuflețire accidentală și trecătoare a sufletului său. Să putem oare admite, că pentru o atare însuflețire, pentru un moment de entuziasm, nu numai numele i-s-a schimbat lui Simon, pe cum odinioară lui Avram și lui Iacob, ci aceasta schimbare i-s-a fost prezis deja cu mult înainte de ce a devenit a fi infalibil, ceea ce lui îi dă un rol marcant în planurile Domnului? Și este oare ceva mai marcant în opera mesianică, decât întemeierea bisericii universale, expres legate de Simon cel transformat în Petru? Presupunerea, că primul decret dogmatic al sf. Petru nu a purces din altceva decât din personalitatea lui pur omeuească și privată, devine absolute imposibilă în urmarea mărturisirii directe și explicite a lui Hristos: „Nu trup și sânge ți-a descoperit ție aceste, ci Tatăl meu cel din ceruri.“ Așa dară aceasta mărturisire a lui Petru a fost un act *sui generis*, un act prin care *știnta* morală a apostolului a intrat în un raport particular cu Dumnezeu, și mulțumirea acestui raport, cuvântul omenesc a putut manifesta în mod infalibil adevărul absolut al Cuvântului și creă o bază neclintită bisericii universale. Și oarecumva pentru a face să dispară orice umbră de îndoială cu privire la acest subiect, narațiunea inspirată a Evangheliei nu întârzie a ne prezenta pe același Simon, mai înainte

proclamat prin Isus de Piatră a bisericii și de purtător al cheilor împărăției cerurilor, în ce stare se află, când e părăsit, lăsat în puterile sale proprii, și când vorbește de altcum cu cele mai bune intențiuni ale lumii, dar fără asistența divină, în spiritul personalității sale naturale și private: „Iar după acestea a început Isus a povesti învățăcelilor săi, că are să meargă în Ierusalim și să sufere multe din partea bătrânilor și a cărturarilor și arhierilor și că va fi ucis, iar a treia zi va învia. Și Petru, chemându-l la o parte, a început a-l muștra zicând: Departe fie acestea de tine, Doamne; nici decât nu ți-se vor întâmpla acestea. — Iar el, întorcându-se, îi zise lui Petru: Mergi îndărapt, Satano, îmi ești spre scandal, căci nu pricepi cele ce sunt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sunt ale oamenilor.“ (Ev. Mat. XVI, 21—23).

Să punem oare după pildă polemistilor nostri greco-rusești, acest text față în față cu cel premergător, ca astfel să răsturnăm cuvintele lui Hristos, unul prin celalalt? Să putem oare crede, că Adevărul intrupat așa iute și-a schimbat părerea, și a suprimat într'un moment cele ce abia a ajuns a le spune? Iar, de altă parte împacă-se oare cuvântul „Fericit,“ cu „Satano,“ cum se poate admite, că aceea este pentru Domnul „piatra scandalului,“ pentru biserica sa, să fie piatră neclintită de porțile iadului; cum se poate, ca acela, care se cugetă numai la lucruri lumesti, să primească descoperire dela Tatăl ceresc, și să capete cheile împărăției lui Dumnezeu? Numai un mijloc este, prin care putem concorda aceste texte, pe cari nu fără cauză le-a așezat lângă olaltă evangelistul inspirat. Simon Petru, când ca păstor și învățător suprem al bisericii universale asistat de Dumnezeu în numele tuturor vorbește — este martor fidel și tălcuitor infalibil al adevărului dumnezeesc-omenesc, în această calitate e temelie neclintită a casei lui Dumnezeu și purtător al cheilor împărăției cerurilor. Același Simon Petru, când vorbește ca persoană privată și când lucră după puterile sale naturale, și după priceperea sa pur omeuească, poate vorbi și poate face lucruri nedemne, scandaloase, și chiar diavolești. Defectele și păcatele personale însă sunt trecătoare, pe când funcțiunea *socială* a monarhului bisericesc este permanentă. „Satana“ și „Scandalul“ au dispărut, Petru însă a rămas.

Virgil Pop.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare).

63

Acum Nero deschise ochii.

„Curaj, Cezare! Fiecare minut poate să ne aducă perzekutorii pe grumazi. Razămă-te de mine, așa va merge!“ vorbi Phaon.

Nero se ridică încet. Phaon trebui să-l conducă. Astfel, cu multă osteneală, ajunseră la o pădure, carea se învecină cu partea din dărapt a casei, la carea Phaon voia să

ducă pe stăpânul său. Nu eră conștient să intre prin vestibul în casă. de oarece împăratul prea ușor putea să fie recunoscut de câtră sclavi, și tradat. Astfel ei se furișară prin pădure; spinii spintecară de tot mantaua mizerabilă alui Nero, iar pietrele cele ascuțite îi înțepau picioarele goale.

Din depărtare se auzi tropot de cai; atunci ei își iuțiră pașii și grăbiră în desis. Ei credeau, că soldații sunt pe urma lor.

Cezarul găfăia. sudoarea îi curgea pe frunte:

„Nu mai pot, mi-e sete!“ gemu Nero. „Dă-mi să beau, Phaon!“

„Ah, stăpâne, aci nu este nici un izvor! Mai așteaptă puțin, și am ajuns la țintă.“

Merseră mai departe! Spinii deveneau tot mai numeroși, tușișul tot mai des; Phaon se aruncă la pământ și să târăi pe sub tufe. Împăratul abia putea să-i urmeze; el plângea de durere și rușine.

Calea spinoasă se sfârși; puterile împăratului începură a slăbi. Phaon îi cuprinse în brațe și îl târăi prin tușișul de roze, în apropierea casei sale.

La dreapta potecei, pe carea au venit ei, se află o groapă mare de nisip, la stânga să întindea un tușiș mare de roze până lângă peretele casei.

„Aci trebuie să te odihnești,“ zise Phaon, „până când îmi voi putea câștiga intrarea în casă. Aci este o ușă zidită, pe carea vreau s'o sparg; ea conduce într'un apartament, pe care nu-l cunoaște nici unul dintre sclavii mei. Acolo ești sigur, stăpâne. Mai bine ar fi însă, dacă te-ai ascunde în groapa cea de nisip. Nimenui nu i-ar trece prin minte, să te caute într'însa! Îți voi aduce tapeturi și mâncări și te vei afla acolo cu mult mai bine și mai sigur decât în casa cea de aur.“

„Îți mulțumesc,“ zise Nero cu amar. „Nu vreau să fiu îngropat de viu.“

„Atunci odihnește pe aceasta iarbă moale,“ vorbi Phaon și își întinse mantaua. Nero se târăi până la gliile de iarbă și să întinse pe mantauă. Abia mai putea să vorbească, atâta îi erau de uscate gura și gâtulejul.

„Dă-mi să beau, Phaon, mă topesc de sete!“ să rugă împăratul.

„Stăpâne,“ vorbi acesta cu tristețea, „nu văd nicăiri nici o picătură de apă. Mă voi duce însă în baia de piatră, poate că acolo voi găsi apă. Adă încoace pălăria ta.“

El luă pălăria de pe capul Cezarului și să îndreptă spre baia de piatră; abia făcū zece pași și dete de o băltucă. Umplū repede pălăria cu apa cea turbure și grăbi îndărapt la Nero.

Cu buzele fripte sorbi acesta apa. Îi eră aproape greață de ea. Setea însă eră mai mare decât greața; el beu apa din băltucă cu o lacomie, ca și când aceea ar fi fost vinul cel mai excelent.

Phaon aduse o lopată tare și începū a desface petrele din zid, până ce se făcū o deschizătură de vre-o două urme înaltă. Prin aceasta se târăiră amândoi în odaie.

Aceasta eră o încăpere întunecoasă, cu o singură fereastră, prin carea pătrundea

lumina; într-un colț se află un pat mizerabil, iar lângă acela o masă dură.

Nero se aruncă ostenit pe așternut și Phaon îl acoperi cu mantaua sa; apoi el se strecură ca un tâlhar prin locuință și după o căutare îndelungată să reîntoarse cu o coajă vârtoasă de pâine și un urcioc cu apă stătută.

„Stăpâne, asta e totul, ce-ți pot oferi acum.“

Nero aruncă mânia pânea cea mucețită, după ce a încercat înzădar, să o roadă. Numai o înghițitură de apă a luat la sine.

Între plânsete și tânguiri trecu o parte a nopții. De cătră ziuă se auzi tropot de cai.

Phaon grăbi spăimântat în vestibul, spre a vedea, cine se apropie. Se reîntoarse cu genunchii tremurâzi. „Stăpâne, sunt aci,“ vorbi el, abia auzibil.

Acum la intrare se auziră deja voci îndârjite și lovituri puternice scuturau ușa; sclavii se treziră spăimântați din somn și alergară la intrare.

„Deschideți, în numele lui Galba, împăratul cel nou!“

Zăvoarele sunară și casa se umplu cu armați; pașii lor sunau grei pe padimentul de piatră.

„Unde este Nero, tiranul?“ se auzi prin coridor. „Incoace a venit. Dați-l afară, sclavilor, dacă vi-e scumpă vieața.“

Fete țapene, mirate!

Strigătul pătrunse până în colțul, unde zăcea Nero pe așternutul cel mizerabil.

„Acum vin! Vin!“ gemu împăratul:

El auzi, cum soldații se împrăștiară prin casă, pentru a-l căuta. Ei veniau mai aproape, tot mai aproape...

„Să ajung în mâinile lor, eu, Cezarul!“

Phaon își ascunse fața în mâni; el încă era la sfârșitul puterilor sale.

„Ce rușine mă așteaptă,“ strigă Nero tânguindu-se, „ce rușine! Nu, așa nu pot să trăiesc! Este nedemn pentru Nero, să ajungă de batjocura soldaților și a plebei. Phaon, ridică-te! Dă stăpânului tău împărătesc un exemplu, cum trebuie să mori! Grăbește, ridică-te! Aci e pumnalul!“

Phaon să uită uluit la stăpânul său.

„Tu pretinzi, ca eu...? Nu, Cezare, nu! Nu sum în stare s-o fac! Am femeie și copii!“

„Așadar toți mă părăsesc, toți! Vai, Nero trebuie însuși să se omoare. Este oare dureros, Phaon?“

„Nu știu, stăpâne.... Dar ascultă! ei vin aci! Ușa cea putredă acuși va cedă pumnilor lor.“

„Vin, vin!“ șopti împăratul palid de groază. „Mă apucă și mă târâe înaintea senatului. Acesta va pune să mă desbrace și să mă biciuiască până la moarte. — Nu, rușinea aceasta n-o pot suportă. Phaon, dă incoace pumnalul.“

Cu precauțiune își puse el oțalul ascuțit la gât; la atingerea cea rece însă își trase repede capul înapoi și începă să tremure. „Ah, este atât de greu, să mori!“ găfâi el.

Lovituri puternice se auziră în ușa putredă, carea conducea în odaia sărăcăcioasă a sclavului. Nero se uită încontinuu spre ușa. „Trebuie să fie, trebuie! Pune-mi pumnalul la gât, Phaon, te rog! Nu, nu la gâtul, din care odinioară au eșit tonuri atât de cerești! La pept, aci nu doare așa tare! Așa, aci! Și acum.... Așadar acesta e sfârșitul,

sfârșitul? Este înfiorător, să mori astfel! Ah... încă nu!

Lasă-mă să mai trăiesc încă un moment, un singur moment... Dar n-ajută nimic.... ei viu!... Apasă, Phaon, apasă....“

În momentul acesta globul solar să ridice preste munți și-și revărsă lumina purpurie peste câmpie; o rază a luminei orbitoare pătrunse prin fereastra celulei sclavilor și căzu pe perețele din față.

Nero urmări raza aurie, ca și când dela aceea i-ar atârna mântuirea. Însă cu ochii zgâiți să uită el la locul, unde se opri raza. Acolo era iarăși, sămnu cel urgisit, crucea! Raza soarelui depinse pe perete umbra gratiilor ferestrei: o cruce mare, neagră!

O înjurătură groaznică eși din gura sa. În mânie neputincioasă își întinse pumnul încheștat spre semnul mântuirii. „Ai învins, sămnu afurisit. Ah, tronul meu, mantaua mea de purpură, coroana mea! S-au dus, toate s-au dus! Numai tu ai rămas înaintea ochilor mei, tu, sămnu groaznic! Și tu m-ai învins, m-ai întrecut....“

Ușa se clătina deja; încă puține lovituri și avea se cadă.

„Apasă, Phaon, apasă,“ șopti împăratul cu voce frântă.

Oțelul ascuțit să înfipse încet în inima găfâindului. Un torent de sânge — un ton îngrozitor, jumătate înjurătură, jumătate țipet de frică, răsună prin odae. Inundat de sânge, corpul căzu pe padimentul gol; ochii eșiră din orbite și să îndreptară cu groază spre crucea de pe perete.

Atunci soldații pătrunseră în lăuntru; la vederea acestor ochi înspăimântători, ei să îngroziră.

Un centurion să apropie de împărat. „E mort?“ întrebă el spăimântat.

„Nu, mai răsuflă,“ răspunse Phaon plângând.

„Grăbiți,“ demândă centurionul, „aduceți pânza incoace, ca să-l legăm?“ Și el îngenunchiă și-și apăsă colțul mantăului pe rana din care țisnea sângele.

„Prea târziu!“ gemu rănitul. „Și apoi se zici, că aceasta este fidelitate!“

Un fior de moarte trecu prin corpul său; ochii i-se întorceau convulziv, însă tot mereu să îndreptau spre locul unde se află crucea. Acolo rămaseră ei ațânțiți cu expresiunea groazei....

Fața îi pâli, corpul i-se cutremură; apoi rămase țapăn....

Centurionul să ridice și zise cu milă: „El a fost un criminal, un necinstitor al tronului Cezarilor, un ucigaș însușit: a fost însă împăratul meu! De aceea nimeni să nu necinstească cadavrul acesta! Soldați,“ să întoarse el cătră soții săi, „veți sta de pază lângă împăratul. Eu grăbesc la Roma, să raportez senatului despre cele întâmplate.“

Apoi își luă mantaua și o întinse peste mort.

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

PSALTIREA Profetului și Împăratului DAVID.

Prețul: crud 2.20, leg. în pânză 3.— leg. în piele 4.— Se află de vânzare la Librăria Seminarului teologic din Blaj.

A apărut Nr. 422 al „Bibliotecii pentru toți“ intitulat: „Pentru pâine“ de Sienkiewicz. E o nuvelă realistă, în care Lorenzo și Mafia, tatăl și fica sa, polonezi, prădesc patrișilor lor plină de amintiri duioase, pentru a merge în America în căutarea pâinei. Ademeniți de făgăduința înșelătoare a celor două elemente de reslățire a neamului Polonez, pornesc spre New-York. Mentea bătrânului clădește o lume de fericire și noroc. Se crede cel mai avut om, cu care nu se mai aseamănă nimeni din patria sa. Călcând pământul dorit tot palatul fericirii se prăbușește, se scutură visurile ca florile de Maiu. Șbuciumarea în făturirea unui traiu imbelșugat le sleesc puterile. Nenorocirea îi urmărește pretutindena. Furtuna, sărăcia și revărsarea de ape în pustirile americane închid ochii bătrânului îndurerat, că nu-și mai poate vedea draga Polonie. Fica nebună, se stărește în portul New-York, frământată de dorul năvalnic după iubitul său Iasko din Lipiusk. Cetindu-o, ochii picură lacrimi de milă. Un volum de peste 150 pagini, 30 bani.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor responz.: Augustin Gruția.

Cea mai mare școală de viață de vie
sub controlul statului.

Plantațiune
MILENARĂ
În Nagyösz
gomit. Torontal
Aproape 500
jugăre cat.
Lista prețurilor
= gratis. =

Cumpărați dela plantațiunea milenară.

Nu-s cumpărați dela plantațiunea milenară.

(6) 9 10

Traian A. Todorescu,
 producător de vinuri în Világos (Șiria)
 livrează vinuri foarte bune, și curate
 după dealurile cele mai renumite,
 dela 50 ltr. în sus (în engros) cu prețuri
 moderate depozitari: Musca-maderat,
 Galsa, Șiria, Covasint, Minis.

Centrala: Világos (Com. Arad) la
 dorință prospecte gratuite.

(49) 22-52

„Sădirea și cultivarea viei“
 de

Nicolae Pop.

Prețul: 2 coroane + 20 fileri porto.

Se poate procura dela Librăria seminarială
 din Blaj—Balázsfalva.

„Recomandăm proprietarilor de vii
 cu toată căldura tovarășia românească
 „Mugurul“ însoțire economică-comercială
 în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde
 altoie de viță de vie de toate speciile pe
 cum și viță americană cu și fără rădăcină
 și la dorință însoțirea dă instrucție gratis
 ori cui în toate ramurile viticulturii.

(34) 25 - 52

Rog să o tai și să o păstrezi. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

**La plătiri
 în rate numai**

atunci am putea răspunde,
 dacă am mări prețul cu 100
 până la 150 procente. — Prețul
 de tot moderat arătat de noi să în-
 țalege numai la solvire momentană ori
 contra ramburs.

Orologele de aur Rem. Electro pentru domni
 și doamne, sunt gravate, ornate și au 3 capace, cu
 cadran și minuter aurit ori argintat. Pentru asigurarea
 acurateței să dă garanță în scris pe 3 ani.
 Prețul unui orologiu e 14 cor.

E. Weiss, Wien, XV/1, Kellinggasse 1/18.

In loc de 36 cor. numai 14 cor.

Rog să o tai și să o păstrezi. □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

(3) 12-12

Atențiune!

Altoi de viță de vie să nu comanzi până
 ce nu vei cere dela mine Prețurent!
 Mia de altoi de viță de vie e cu 140 cor.
 Delaware costă mia 100 cor. □ □ □ □ □

Adresa:

Szigyártó Nagy Mihály

Felsőseged, Somogy megye.

(50) 21-25

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
 clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

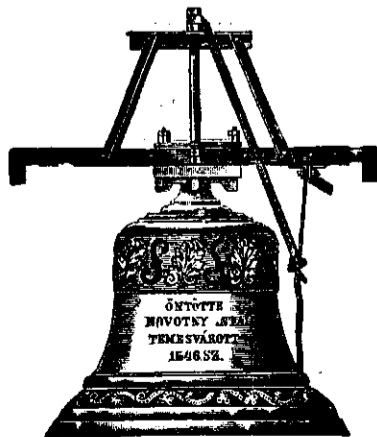
461 23-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
 nouă, pe cum la turnarea de nou a clopo-
 telor stricate, mai departe spre facerea de
 clopote întregi armonioasă, pe lângă ga-
 ranție pe mai mulți ani, provăzute cu ad-
 justări de fer bătut, construite spre le în-
 toarce cu ușurință în ori ce parte, îndată
 ce clopotele sunt bătute de o latură prin
 aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu
 deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe
 ori premiate, cari sunt provăzute
 în partea superioară — ca violina —
 cu găuri după figura S și pentru
 aceea au un ton mai intensiv, mai
 limpede, mai plăcut și cu vibrarea
 mai voluminoasă, decât cele de sis-
 tem vechiu, așa, că un clopot pa-
 tent de 327 kg. este egal în to-
 nul unui clopot de 461 kg. făcut
 după sistemul vechiu. Mai departe
 se recomandă spre facerea scaune-
 lor de fer bătut, de sine stătă-
 toare, — spre preajustarea clo-
 potelor vechi cu ajustare de fer
 bătut — ca și spre turnarea de
 toate de metal.

prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(45) 23

Intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
 asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune,
 edifici de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse
 economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul
 morții și cu termen fix, asigurări de copii, de
 zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală
 Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a
 capitalului.

Valori asigurate contra in- capitale asigurate asupra
 cendiiului: vieții:
 95.816.412 coroane. 9.882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:
 pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru
 capitale asigurate pe viața 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:
 Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu
 I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița,
 Cluj și Oradea mare pe cum și dela subagenții din
 toate comunele mai mari.